

Kihasználatlan a Dél-Alföld szellemi kapacitása

A Széchenyi-tervről vitáztak

Milyen hatást gyakorolhat a Széchenyi-terv a régiók fejlődésére?

Túléli-e a gazdaság európai felzárkózásának stratégiai programja a kormányzati ciklusokat? Adottak-e a regionális gazdaságfejlesztés feltételei? Egyebek mellett ezek a kérdések merültek fel a Széchenyi-tervről a napokban tartott szegedi vitáulésen.

A Széchenyi-terv a magyar gazdaság európai felzárkózási stratégiájának a programja – hangzott el azon a vitáulésen, amelyet a napokban tartottak vállalkozók, regionális szervezetek és a tudományos élet képviselőinek részvételével a gazdasági minisztériumban (GM) ez év elején kidolgozott tervnek a régiókra gyakorolt hatásáról a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában. A koncepció nem öleli fel a gazdaság egészét, hanem prioritást élvező területeket határoz meg. Ezekre készítették el az autópálya-fejlesztési, az innovációs, a lakás-, a turizmusfejlesztési, a beszállítói, a kis és középvállalkozás fejlesztési, valamint a regionális gazdaságépítési programokat.

Számítanak a magántőkére

Vitaindító előadásában Geiszauer Éva, a GM főosztályvezetője leszögezte, hogy a Széchenyi-terv az állam, a gazdasági szereplők valamint a régiók együttműködésére épül. A terv első végleges változata a folyamatok egyeztetések során szeptemberre készül el, és megvalósítása a jövő évtől várható. A 2001–2002-es évekre a koncepció mintegy 50 milliárd forint állami hozzájárulást tartalmaz, de a kormányzat számít a magántőke részvételére is. Az állam a terv egyes programjainak támogatására pályázatot ír ki, amelyekre a régiók, a megyék vagy kistérségek komplex gazdaságfejlesztési programokkal jelentkezhetnek.

A vita második felében a Széchenyi-tervnek a régiókra, különösen a dél-alföldi térségre gyakorolt hatásáról volt szó. A főosztályvezető megállapította, hogy a Dél-Alföld megalapozott régiófejlesztési tevékenységet folytat. A fejlesztési prioritások esetenként eltérnek a Széchenyi-tervtől, de felfedezhetők kapcsolódási pontok a különböző koncepciókban. Geiszauer Éva szerint fő esély van arra, hogy a dél-alföldi régió kellő mértékben részesüljön a Széchenyi-tervhez kapcsolódó támogatásokból. A koncepcióval összefüggésben felmerülő kérdéseket megvitatta a résztvevők megállapították, hogy a terv megfogalmazásában a politikai és gazdasági érdekek egyaránt szerepet játszottak. Fontosnak tartottak azonban, hogy a tervezés ne kormányzati ciklusokhoz gazdadjon, és a jövőben a

gazdasági érdekek legyenek meghatározók.

Tovább él a paternalizmus

A résztvevők közül többen feltették a kérdést: a Széchenyi-terv miért az M3-as és M7-es autópályák továbbépítését részesíti előnyben az M5-ös folytatásával szemben? Érvelték amellett, hogy ez utóbbi kapcsolódhatna a jugoszláv autópályához, míg például az M3-asnak Ukrajnában nincs folytatása. A GM főosztályvezetője szerint a források szűkösek, és mivel az észak-magyarországi régió a GDP eloszlását tekintve elmaradottabb, ezért ott indokoltabb az autópálya továbbépítése.

Hozzászólásában dr. Lengyel Imre, az MTA Regionális Tudományos Bizottságának alelnöke megállapította, hogy Magyarország még nem ismerte fel, hogy a globalizációra adható sikeres válasz a regionalizáció. Úgy véli, a Széchenyi-terv is csupán részben felel meg a globalizáció kihívásának, és kétségei vannak, hogy el-tűnt-e belőle a főváros-centrikus szemlélet. Lengyel Imre azt mondta: a térségbeli gondolkodásnak nincsenek meg az intézményi feltételei. Szerinte tartani lehet attól, hogy a regionális fejlesztési tanácsok a minisztériumok végrehajtó szervei lesznek. Ezért úgy véli, a Széchenyi-terv valóra váltásához az államigazgatás átalakítására is szükség lenne. Az alelnök szerint a koncepcióban a paternalizmus továbbélése mutatkozik meg, a vállalkozók ugyanis továbbra is inkább felső irányításra várnak, és nem dolgoznak ki önálló programokat. Lengyel Imre sajnálatosnak tartja azt is, hogy a dél-alföldi régió szellemi kapacitását az ipari vállalkozások kevésbé ismerik fel.

Erősíteni kell az együttműködést

Valastyán Pál, a SZAB Innovációs Munkabizottságának elnöke kulcsterületnek nevezte a kutatás-fejlesztést és az innovációt a versenyképesség megtartásában. A legfontosabbnak az innovációban érintett résztvevők közötti kooperáció erősítését tartja. Úgy véli, hogy a tudományos területek, a képződő eredményeket nem ismeri meg az ipar. A hatékony kommunikációt próbálja elősegíteni az a kutatási kooperációs központ, amelyet várhatóan az év második felében hoz létre 18 cég a Szegedi Tudományegyetem kutatói bázisán. A vállalatok erre a célra összesen több mint 100 millió forintot különítettek el. A Dé-mász Rt., a Mol Rt. és a kertművelők közötti együttműködés lehetséges példaként említette azt a dél-alföldi régió felszíne alatt rejlő geotermikus potenciált, amely kiaknázza 25 ezer évre olcsó villamos energiával láthatná el az országot, a Mol hasznosíthatná a mára kimerült kútjait, a kertészeknek pedig nem kellene termálvízzel fűteni a melegházakat.

Hogodús Szabolcs

Kötelező tagság helyett piaci védjegy

Lépésváltás a kamarában

Mint ahogy vállalkozói körökben már közismert, a parlamenti többség akarataiból november elsejétől egy új, önkéntes tagságra épülő kamarai modell váltja fel a hat évvel ezelőtt ugyancsak parlamenti többséggel elhatározott kötelező tagságú rendszert. Érthetően nagy a készülődés mostanság a kamara háza táján, ezért is kérdeztük dr. Szeri Istvánt, a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnökét arról, hogy mi várható a köztestületben október 31-e után.

A módosított kamarai törvény értelmében, első lépcsőben, március végén, a kézműves kamara beolvadt a kereskedelmi és iparkamarába; a következő lépés már az új kamarai tagságot is érinti, hiszen az októberi rendkívüli kamarai választásokon csak azok választhatók bármilyen tisztségre, testületi tagságra akik június 30-ig megerősítik tagságukat a kamarában. Az igazi nagy választóvíz pedig november elseje lesz, amikortól már csak azok maradnak tagjai a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamarának, akik korábban írásban megerősítették tagsági viszonyukat.

Céhesen, szolgáltató

– Elnök úr, vágjunk a középbe: milyen Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamarát látunk viszont október 31. után?

– A tagok számát tekintve egy lényegesen karcsúbb, ám a céhes jellegénél fogva belső kohéziójában és tekintélyében megerősödő tudás- és szorgalom alapú kamarára számíthatok. Egyébként minden ellenkező híresztelés ellenére, a kamara köztestületi jellege a jövőben is megmarad, ami azt jelenti, hogy a törvény által biztosított jogai továbbra is erősebbek lesznek, mint egy egyesületé. A megmaradó közfeladatok közül a legjelentősebbek az oktatás, a szakképzés és a mestervizsgáztatás területére összpontosulnak. Az út egyébként nyitva maradt, ugyanis a kormány a jövőben is bármikor, áttehet vagy visszaadhat feladatokat a kamarának. Az új köztestület jellege ettől függetlenül változni fog: közigazgatási attitűdű egy szolgáltató típusú modellel váltja fel. Tehát szolgáltatói, szolgáltatói és szolgáltatói – a tagoknak többnyire ingyen, illetve igen kedvezményes díjra, mert a nem tag vállalkozásoknak nyilván piaci áron.

Budapest (MTI)

Magyarországon is érvényesülnek a piacgazdaságra jellemző tendenciák, hiszen az emberek ma már kevesebb időt töltenek munkával és többet szabadidős tevékenységgel, mint 14 évvel ezelőtt – közölték a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) sajtótájékoztatóján pénteken, Budapesten.

Vukovich Gabriella, a KSH elnökhelyettese bemutatva az életmód-időmérleg 1999 őszére vonatkozó elemzését. Kifejtette: a KSH legutóbb 1986-ban vizsgálta az emberek időfelhasználását és ahhoz képest ma már 14 százalékkal kevesebb

Dr. Szeri István: A kamarának stratégiai vállalása, hogy a vállalkozókat felkészítse az Európai Unió csatlakozására. (Fotó: Miskolczy Róbert)

– Kérem, említsen meg néhány példát!

– Kezdjük mondjuk az üzleti információknál – a kamarán kívül, hivatásszerűen, senki nem foglalkozik ilyen szolgáltatással. S ez csak még professzionálisabb lesz azzal, hogy egy sikeres kamarai Phare pályázat eredményeként folyamatban van a Közép-kelet-európai Üzleti Információs Központot létesítése Szegeden. Ez a központ nemcsak begyűjt és rendszerez, hanem el is juttatja az információkat a vállalkozókhoz – hagyományos módon a Kamarai Futáron, illetve a napilapokon keresztül, tájékoztató kiadványokkal, interneten, e-mailen, s persze közvetlen megkeresésekkel is. Ugyancsak EU támogatással már működik a kamarában az Európai Információs Centrum is, mely közvetlen, on-line kapcsolatban áll Brüsszellel. A kamarának stratégiai vállalása, hogy a vállalkozókat felkészítse az Európai Unió csatlakozására. Van rá külföldi tapasztalat bőven, hogy a nem kellően tájékozott, nem kellően informált, s nem kellően képzett vállalkozók körében mekkora traumával járhat az EU-csatlakozás... A célunk nyilván az, hogy a lehető legtöbb vállalkozás képes legyen talpon maradni az új típusú piaci versenyben, sőt, pozitív élményként élje meg Magyarország uniós tagságát. Kulcsszerepe van ebben az oktatásnak, a szakképzésnek, a felnőttképzésnek, hiszen számos szakterületen új és

másfajta típusú tudásra van szükség. Nem véletlenül készül a kamara a felsőfokú akkreditált szakképzés beindítására a köztestület berkein belül.

A tudás pénz

– Csakhogy lehet egy vállalkozó bármilyen felkészült is a csatlakozás dolgában, ha pénzügyi forrás hiján képtelen a szükséges fejlesztéseket végrehajtani...

– A kettő azért szorosan összefügg egymással. Ugyanis a tájékozottság az én értelemzésemben azt is jelenti, hogy a vállalkozó ismeri a „forráslelőhelyeket”, s képes tőkeerős partnerekkel üzleti kapcsolatot létesíteni. A kamarai szolgáltatások egy része éppen e területre összpontosít: tovább működnek pénzügyi alapjai, melyekből kereskedelem- és gazdaságfejlesztési, valamint innovációs támogatásokra nyílik lehetőség – a mikro- és kisvállalkozások esetében sokszor létkérdés az ilyen kedvezményes „gyorskölcsönök” megszerzése; de emellett teljes körű pályázatfigyelést is végzünk, természetesen a pályázatfrissítés kapcsolatos tanácsadással együtt; a banki hitellehetőségekről úgyszintén bármely kamarai tag eligazítást kaphat a CSMKIK-ban. Mindeközben persze maga a kamara is pályázik különféle hazai és külföldi alapokra, melyekből aztán projekteket finanszíroz, illetve újabb forrásokat teremt a vállalkozók

számára. Az EU hármas követelménye ugye a szakmai alkalmasságot, a személyes megbízhatóságot és a pénzügyi teljesítőképességet jelenti. Ez utóbbi talán a legnehezebb, hiszen számos kaucionális követelménynek is meg kell felelni, a legkülönbözőbb szakmákban. A kamara felelősségbiztosítási rendszerrel készült azonban számos kációt meg lehet majd szerezni – a fuvarozás területén már most is.

Kinek, mit, mennyiért?

– Már számszámra érkeznek a tagsági viszonyt megerősítő első nyilatkozatok a kamarába. Lehet-e már következtetni arra, hogy milyen típusú vállalkozások tartják meg tagsági viszonyukat október után is?

– Teljesen változatos a kép, a vállalkozói paletta minden árnyalata megtalálható a nyilatkozatok között, kezdve a Pick Szeged Rt-től az egyéni vállalkozókig. Úgy látom, azok lesznek kamarai tagok a jövőben is, akik képesek felismerni hosszabb távú érdekeiket, ami független a vállalkozások méretétől. Mert míg például egy nagyvállalat elsősorban a kamara lobbyszerző erejében, vagy a tagság nemzetközi értékében bízik; egy középvállalkozás meg mondjuk a nemzetközi üzleti kapcsolatait építheti hatékonyabban; addig egy kis- vagy mikrovállalkozás olyan szakmai

municíót és üzleti tudást szerezhet a köztestületben, melyekért egyébként a piacon igen nagy árat kellene fizetnie. A kamara azon munkálkodik, hogy a munkamegosztásban minden vállalkozási típus megtalálja a maga helyét. Ilyen feladat például a nagyvállalatok és a kis- illetve középvállalkozások közötti beszállítói programok koordinálása.

– Az önkéntes tagságú kamarában vajon milyen tagdíjakra lehet számítani?

– A taglétszám csökkenése mindenképpen jelentős bevételkieséssel jár, amit a kamara nem tagdíjmeléssel, hanem különféle, piaci alapon működő üzleti szolgáltatásokkal igyekszik pótolni. Egyébként olyan tagdíjrendszerben gondolkodik a kamara elnöksége, melyben ha az éves nettó árbevétel nem haladja meg a 3 millió Ft-ot, továbbra is évi 3000 Ft minimum-tagdíjat fizetne a vállalkozó. Ezen összehatár felett havi 500, azaz évi 6000 forint minimum tagdíjat javasunk. Egyébiránt a helyi iparüzési adóalap 1 ezrelékében gondolkodunk, 2 millió Ft-ban maximuma a felét határt. Ez átlagban a korábbi tagdíjmérték 40–50 százalékának felel meg. A költségvetési és egyéb nem gazdálkodó szervezetek részére pedig a pártoló tagság bevezetését fontolgatjuk. Tagdíjúgyekben a végső szói persze majd a kamarai választásokon követően az új, önkéntes tagságú köztestület küldöttgyűlése mondja ki.

Rangot fog jelenteni

– Visszakanyarodva beszélgetésünk elejére, céhes jellegű kamarai szerveződést említett. Kifejtene bővebben is, hogy mire gondolt?

– Az egyes szakmacsoportok összefogásáról, együttműködéséről, érdekvédelméről van szó, ahol alapvető a szakmai-etikai szabályok betartása. Ilyen feltételek mellett jogos igény, hogy a kamarai tagok használhassák a CSMKIK emblémáját, s jelentsen piaci védjegyet a kamarához való tartozásuk. Ami azt jelenti, hogy akik megfelelnek a magas céhes erkölcsi normáknak, a kamara garanciát vállal üzleti tisztességükért, s jó szívvel ajánlja őket potenciális üzleti partnerei figyelmébe. Egyébként pedig az új kamarában nemcsak belépni lehet majd, hanem a tagságot el is lehet veszíteni... Remélem minél előbb eljutunk oda, hogy valóban rangot fog jelenteni az üzleti életben az, ha valaki a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara tagja.

Örli Ferenc

Kevesebb munka, több szabadidő

KSH-időmérleg

időt fordítanak kereső tevékenységre.

Eközben azonban 16 százalékkal megnőtt a szabadidős tevékenységre fordított idő. A teljes szabadidős tevékenységből a televíziózás 60 százalékot tesz ki, ami rendkívül soknak mondható. A KSH az időmérleg-felmérés során megállapította, hogy a társadalmilag kötött tevékenységekre, így például munkára, tanulásra, közlekedésre, a háztartásra és a családra 10 százalékkal kevesebb időt fordítanak az emberek, mint 1986-ban.

Vukovich Gabriella közölte azt is, hogy a budapesti férfiak időben csak háromnegyed annyit dolgoznak, mint a vidéki férfiak. A férfiak közül csak a vezető beosztásban lévők dolgoznak többet, mint korábban.

Ezzel szemben a nők, kivéve a mezőgazdasági fizikai munkásokat, többet dolgoznak, mint 14 éve.

A háztartásra fordított idő összességében 15 százalékkal nőtt, ám a nők ma 10 százalékkal kevesebb időt töltenek ilyen jellegű tevékenységgel, mint

korábban. Az elnökhelyettes szerint ennek hátterében az áll, hogy a munkaerőpiacról kiszorult nyugdíjas férfiak háztartási munkával kompenzálják kereső tevékenységük megszűnését.

A gyermekekre fordított idő szintén növekedett, ám a foglalkoztatott nők körében csökkent. Bővült a sportolásra és a sportrendezvények látogatására fordított idő is, miközben csökkent a moziba járással, rádiózással, olvasással és beszélgetéssel eltöltött órák száma.

Vukovich Gabriella elmondta, hogy az elmúlt mintegy fél

évtizedben jelentősen, 70 százalékkal nőtt a vallásgyakorlásra fordított idő.

Az emberek időfelhasználásával kapcsolatos változásokat a KSH kutatói a gazdaság strukturális átalakulásával, a mezőgazdasági népesség csökkenésével, illetve a szolgáltatásban dolgozók számának növekedésével, valamint a munka hatékonyságának javulásával is magyarázzák.

Ezen túlmenően jelentős szerepet játszik a két időmérleg közötti különbségben az is, hogy az 1979-ben elindult árbolbanas következményeit a családok a '80-as évek közepén jelentős túlmunkával próbálták semlegesíteni, s ezért igen magas a bázis.